

LEVELEK A SZERKESZTŐSÉGHEZ

DÁNÉ TIBOR író (Kolozsvár). — Kérem, közöljék alábbi leveletem, minthogy a szerkesztőségük részéről hozzám eljuttatott, Bánffy-ügyben írt fontos levél feladójának címét nem ismerem, a válasz viszont bizonyos szempontból közérdekű is. — *Albrecht Ferencnek Budapestre.* Tisztelt Uram! A Bánffy Miklósról vonatkozó érdekes és értékes adatokat tartalmazó levelére postafordultával válaszoltam volna, ha Ön a levelén feltünteti a címét. Nemes Gyula emlékiratából a magam válogatta részletekhez nemcsak bevezetőt, hanem közel negyven körülmény-magyarózt és az emlékiratot a történeti hűség szempontjából helyesbítő jegyzetet is írtam. Jegyzeteim, sajnos, érthető terjedelmi okokból a közlemény végén nem kaptak helyet. Viszont, úgy érzem, a szemelvények elé írott soraimból is egyértelműen kiderül, hogy Nemes visszaemlékezéseinek nem a levéltári pontosságú hűség az erős oldala, hanem az, hogy a Bánffy György-féle régimódi (Erdély egyik legkonzervatívabb!) birtokkezelési módszereibe és az uradalom személyi viszonyaiba enged betekintést. Bánffy Miklósról vonatkozó adatait is elsősorban (néhány esetben kizárólagosan!) abból a szempontból kell értékelnünk, hogy értesülhetünk belőlük, mi volt az öreg Bánffynak és környezetének véleménye Miklós gróf tetteiről; hogyan látták és értékelték a fiatal gazda politikai és közéleti, irodalmi és művészeti munkásságát „az öreg kegyelmes úr” emberei, milyen mendemondák keringtek közöttük, s hogyan próbálta egyik-másik átvészelní a gazdaváltozást. Elmaradt jegyzeteim éppen a levéltári pontosságú historikum és eme sajátos eszméiségű és környezetből származó értesülések ellentmondásosságának demonstrálásán keresztül domborította volna ki az emlékiratnak azokat a sajátos értékeit, amelyek „a Bánffy-saga” mélyebb megismeréséhez véleményem szerint jelentős mértékben hozzájárulhatnak. — Köszönöm, hogy megerősítette azt a gyanúmat, miszerint a jegyzőkönyv szó szerinti értelmével ellentétben lényegében *nem gyámság alá helyezés történt*, hanem az 1877. XX. tc. szerinti *kiskorúság-meghosszabbítás*. Ugyanis 1897-ben éppen Miklós gróf 24. életévének betöltése előtt (‘ehát az akkori törvény szerinti nagykorúságának beállta előtt) hívta össze atyja a családi tanácsot! Miklós gróf minden bizonnyal még ezekből az időkből neheztelt a Hóryakra, akik közül Béla, mint akkori árvaszéki elnök, gyorsan és készséggel elintézte a családi tanács, pontosabban a Bánffy György fia elleni kérelmét. Mikor aztán a fiatal gróf tíz év múlva Kolozs megye főispáni székébe ül, az egykori Hóry Béla állását megöröklő fiát, Andrást, kibuktatta az árvaszéki elnökségből, s ráadásul (más néven ugyan, de jól felismerhetően) a trilógiájában is elintézte az egész Hóry atyafiságot. Jó néhány észrevétele, figyelmeztetése számomra is az újszerűség erejével hatott. Örülnek, ha Ön és *mindenki más*, aki Bánffy Miklósról vagy családjára vonatkozó adatokkal szolgálhat, akár egy rövid levelezőlapon közölné címét. Az én címem: Cluj, Str. Herbák János 3. Köszönettel és kiváló tisztelettel: Dáné Tibor.

KERESZTES LEVENTE könyvtáros (Csíkszentsimon). — Értesítem önöket, hogy 1972. 5. számuk elküldött két példányát megkaptam. Másodszori panasztételemre a Hargita megyei postaigazgatóság, illetve a szentsimoni postahivatalnok azt válaszolta, hogy a Korunk 1972. 5. száma *nem jelent meg* (kiemelés tőlünk — *A szerk.*). Ez már a harmadik eset, hogy — a posta hanyagsága miatt — önök küldték el a hiányzó folyóiratszámokat. Szívességetek a Korunk fokozottabb mértékű népszerűsítésével, olvasatásával fogom meghálálni. Én személyesen nagyon kedvelem a Korunkat (de az olvasók is); 1960 óta rendszeresen olvasom és gyűjtöm a községi könyvtár részére, két év (1967—68) kivételével, amikor a volt rajoni művelődési- és művészetiügyi bizottság nem tartotta fontosnak megrendelni könyvtárunk számára. — Mi, magyar anyanyelvű olvasók, köszönettel tartozunk pártunknak és kormányunknak azért a gondoskodásért, hogy lehetővé tette a régi Korunk folytatását és hogy egy ilyen színvonalas világnézetű sajtóterméket juttat olvasóink kezébe. — (*A szerkesztőség megjegyzése:* Hargita megye illetékes sajtóterjesztő szerveinek azok a dolgozói, akik a levélírónk említette mulasztásokat *ismételten* elkövették, lelkiismeretességét és állampolgári öntudatot tanulhatnának egyes Hargita megyei könyvtárosoktól. *Itemél-*

jük, hogy mind ők, mind felettesek levonják az itt elmondottakból maguktól adódó következtetéseket. Ugyanakkor felkérjük olvasóinkat, hogy az effajta mulasztásokat továbbra is hozzájuk tudomására mind a sajtóterjesztők felettes szerveinek, mind szerkesztőségünknek — a minden dolgozóra, tehát a sajtóterjesztőre nézve is kötelező szocialista munkastilus iránti igényesség jegyében.)

KISGYÖRGY ZOLTÁN geológus (Barót). — Ebben az esztendőben ünnepli fennállásának századik évfordulóját nemzeti oktatásunk egyik intézménye, a *baróti liceum*. Olyan intézmény száz éve ez, amelyet egy aranykor elszigetelt terület — Erdővidék — szükségletei és művelődési igényei hoztak létre; mint ilyen fontos szerepet tölt be a mai magyar anyanyelvű oktatásban, s oktatástörténeti jelentősége sem lebecsülendő. — Az erdővidéki középfokú oktatás 1872-ben kezdődött egy gazdasági szakosztályai megtöltött felső népiskola képeben, amelyet akkor hetven tanuló látogatott. Ma is időszerűen hangzó célját a következőkben fogalmazta meg: az általános műveltségi alapismeretek mellett gyakorlati szakoktatásban részesíteni a gazdasággal foglalkozó nép fiait; mindezt három évre terjedő elméleti-gyakorlati és egy évre terjedő kimondottan gyakorlati oktatással. E rendszer meg is hozta gyümölcsét: az 1879-ben Sepsiszentgyörgyön megrendezett mezőgazdasági kiállításon az állattenyésztésben elért sikerekért aranyérmét és a „faragóműhelyben” készített használati tárgyakért bronzérmét nyertek az iskola tanulói. — Az eredményesen működő intézményt 1895-ben sajnálatos módon polgári fiúiskolává alakították, majd 1907-ben polgári fiú- és lányiskolává. 1924-ben állami gimnáziummá minősült át, s mint ilyen zárta be kapuit a gazdasági válság küszöbén, majd 1940—44 között ismét mint polgári iskola működött. — Gyökeres változást hozott az erdővidéki középfokú oktatásban a felszabadulás és a tanügyi reform. Megalakult a tizosztályos elméleti középiskola, amely a népoktatás tökéletesítését szolgáló intézkedések nyomán tizenkettszázötven négy tanulóval működött. A vidék több mint 30 000 lakosát szolgáló középiskola ma Erdővidék egyik jelentős intézménye. Osztályainak száma negyven, a tanulók száma pedig túl van az ezeren. Szocialista államunk iskolapolitikája révén nemrég új épületbe költözött az intézmény, ahol szakkepzett tantervet, értékes személynévelésű tanárok, jó felszerelt műhelyek, központi kútes szolgálják a sok-sok száz gyermek szellemi gyarapodását. Az itt végzettek határozottan jó eredményeket mutattak fel. Erdővidék e „kultúrbarátjainak” jól felkészült tanulói kerültek különféle felsőoktatási intézetekbe; számos mérnök, orvos, tanár, technikus és szakmunkás vallja „ama mater”-nek ezt az iskolát. Az oktatás megnövekedett igényét tükrözi a gyakorlati tevékenység szép tárgyi eredményei, amelyek az év végi kiállításokon értékelhetők igazán. — A százéves baróti liceumnak már három éve iskolatörténete van, a *Busola—Iránytű*, amelyre érdemes felfigyelniük az illetékeseknek.

KOVACS SÁNDOR egyetemi hallgató (Kolozsvár). — Engedjék meg, hogy néhány megjegyzést tuezek az októberben lezajlott szalontai Arany János emléknapra. A kétnapos rendezvényre több íróvendéget is meghívtak. Ezek el is jöttek (Fabian Sándor, Bonczos István, Robotos Imre), csak a meghívóval invitált közönségnek nem jött el legalább a fele. Pedig egy Arany-émlékmusorról volt szó, ráadásul Szalontán! — Az első napon az Eminescu—Arany szavalóverseny megyei döntőjére került sor, 45 versenyző részvételével. A versenyt a helybeli Arany János Irodalmi Kör kezdeményezte két évvel ezelőtt; azóta a helyi jellegű akció megyeivé vette ki magát, s logikusan kellene következnie a megyenatarokon való túlépésnek. Mert vannak versszerető emberek mindenütt, vannak irodalmi körök, amelyek a megyei művelődési fórumokkal karöltve támogathatnák a mozgalmat. Csak egy kis akarás, szervezőkészség szükséges hozzá. — Az ünnepség második napján volt az emlékest. A szimpozium keretében felszólalók méltatták a klasszikus költő tevékenységét, de szóba kerültek Szalonta mai gazdasági fejlődésének tavlatai is, amelyek kétségtelenül szépek — ám ezek mellett szívesen hallottunk volna egyet-mást arról is, hogyan ápolják ma itt Arany hagyatékát; milyen lehetőségei vannak a városnak erre a célra a közeljövőben? Igaz, erre az alkalomra hozták rendbe nemrég a Csonka-tornyot, de a volt Arany-portán már nagyon megfakult az emléktábla, az itt lakó családnak vajmi kevés gondja van a fehérre meszelt falon szerénykedő plakettre. — Az emlékest szép műsorral ért véget, minden dicséretet megérdemelnek a szervezők: a Bihar megyei és a szalontai Szocialista Művelődési és Nevelési Bizottság, a Népi Alkotások Háza, valamint a Magyar Nemzetiségű Dolgozók megyei Tanácsa.

Dr. ZAKARIÁS EGON jogász (Budapest). — Már korábban megkaptam folyóiratuk 1971. 10. számát, amelyre nagy szükségem volt. Utazásom és betegségem akadályozott, hogy eddig nem tudtam köszönetemet tolmácsolni. — Ezt az alkalmat ragadom meg, hogy a Korunk minden munkatársát köszöntsem. Sajnos, szépirodalom olvasására kevés időm van, mert szakmai (jogi) munkám és az ezzel kapcsolatos szakírói tevékenység nagyon lefoglal. Folyóiratukban azonban gyakran találok olyan közleményeket, melyeket figyelemmel olvasok. Munkájuk értékeléséhez akarok hozzájárulni annak a reményemnek a kifejezésével, hogy a jövőben is olvashatok majd olyan forrás jellegű munkákat, mint Ferenczi István és Ferenczi Géza *Székelysöldi gyepük*, Nemes Gyula *A Bánffy-uradalom titkaiból*, Pomogáts Béla *Az Erdélyi Szépművéses Céh két évtizede*, Szócs István *Sumér és Szemere* című anyagai. Szeretettel köszöntöm önöket, és további jó munkát kívánok.

A KORUNK HÍREI

A magyar nemzetiségű dolgozók Szeben megyei tanácsának meghívására december 4-én lapunk két szerkesztője, Könczei Ádám és Veress Zoltán, valamint Várhegyi István szociológus, találkozón vettek részt Medgyesen, a municípiumi kultúr-otthon nagytermében. Munkatársaink előadásait a találkozó több mint száz résztvevője köréből elhangzott kérdések és hozzászólások követték.

December 20-án a nagyváradi jogászok kerekasztal-értekezletet tartottak az októberben megjelent jogi számról. Telegdi Sándor bevezetője után felszólalt Farkas László szerkesztő és a súlypontos szám két szerzője: Mikó Imre és Nemes István; hozzászóltak: Blum László, Kiss Béla, Margócsi László, Újvárosi László, Ménessy Tibor, Bokor Emil, Kún László, Szathmáry Ferenc, Balogh József.

